

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΜΑΓΟΥ

Υ Π Ο

ΑΝΔΡΕΟΥ ΛΩΡΗ

Συνέχεια ἴδτε σελ. 57

Ὁ Μαυρίκιος ἀπεμακρύνθη ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ παντογνώστου ὑπηρετοῦ του καὶ ἐπανήλθε μετ' ὀλίγον συνοδεύων ἄνδρα ὡσεὶ πεντηκοντούτην, ὑπερβολικῶς εὐσαρκον, φέροντα ἐνδυμασίαν ἐκ μέλανος ἐριούχου λίαν ἀκατάλληλον διὰ τὸ κλίμα τῆς χώρας καὶ διὰ τὸν τρόπον τῆς ὀδοπορίας του. Ὁ ἐπισκέπτης ἐκράτει τὸν πλὸν του εἰς τὴν χεῖρα, ἀποκαλύπτων κρανίον ἀπεψιλωμένον ὡς ὠν καὶ ἀποστάζον ἐκ τοῦ ἰδρωτός. Ἡ φύσις ὅμως πρὸς ἀποζημίωσιν εἶχε προικίσει αὐτὴν μὲ μακρὸν γένειον, ὅπερ κατήργετο κυματίζον μέχρι τοῦ μέσου τοῦ στήθους. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ξένου ἀπεκρύπτοντο ὑπὸ κυανῶν διόπτρων, σκεπαζουσῶν ἐξ ὀλοκλήρου αὐτούς, εἰς τρόπον ὥστε ἦτο ἄδηλον ἂν εἶχε καὶ αὐτὸς ὄμματα, ὅπως ὅλοι οἱ θνητοί. Τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ προφέσσου Χάσελφρατζ ἦσαν ἡ τρομακτικὴ γερμανικὴ προφορὰ του. Ὁ ξένος ἐφαίνετο λίαν καταβεβλημένος ἐκ τοῦ καύσωνος καὶ δὲν ἔπαυε ν' ἀπομάσση τὸ μέτωπον διὰ τριῶν ἢ τεσσάρων μανδυλίων, τὰ ὅποια ἐξῆγεν ἀλληλοδιαδόχως ἐκ τῶν θυλακίων του καὶ ἐκ τοῦ βάθους τοῦ πλίου του. Ἐπανήλθον εἰς τὰς καλύβας, ὅπως προσφέρουσιν αὐτῷ τινα ἀναψυκτικά, ἅτινα τοῦ προσέφερον ὁ Γαργαρίδης μὲ ἥθος ἡμιστά ὑποχρεωτικόν· ἐνῶ δὲ ἀνεκουφίζετο δι' αὐτῶν λαϊμαργως, ἀνεκοίνωσεν εἰς τοὺς ξενίζοντας αὐτὸν τὸν σκοπὸν τοῦ ταξιδίου του. Ἀκούσας ὅτι ἡ αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Σάχης τῆς Περσίας ἔπασχεν ἐξ ἀδυναμίας τῆς ὁράσεως, καθὼς καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ὑπηκόων του, συνέλαβε τὸ τολμηρὸν σχέδιον νὰ μεταβῆ ὅπως τοῦ προσφέρει τὰς ἐκδουλεύσεις του, διότι εἶχεν ἐνεργήσει ἤδη θεραπείας ἀληθῶς θαυμαστάς εἰς τὴν πατρίδα του. Δυστυχῶς ἡ κόπωσις του τὸν ἠμπόδιζε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὀδοπορίαν του καὶ τὸν ἠνάγκαζε νὰ σταθμεύσῃ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Οὐχ ἦττον ἔχαισε, διότι ἡ ἐπιβεβλημένη ἐκ τῶν περιστάσεων στάθμευσις του συνέπιπτε νὰ γείνη ἐν Χαμαδάν, ἀφοῦ τοιοῦτοτρόπως εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρισθῇ φιλικώτατα, ὡς ἤλπιζε, μὲ τὸν νεαρὸν ἐπιστήμονα, τοῦ ὁποίου τὴν θραυραλέαν ἐπιχείρησιν ἐξύμνει καθ' ἑκάστην ὁ εὐρωπαϊκὸς τύπος. Ὡς πρὸς τὴν δεσποινίδα Κερδία, προσέθηκε προσκλήτων ὡς πύθνηος ἐκ πορσελλάνης, πανταχοῦ ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ θάρρους της καὶ τῆς καλλονῆς της καὶ ἦτο πολύτιμος σύμπτωσις δι' αὐτὸν νὰ ἴδῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς μίαν νέαν γκυρίαν, ἥτις κατάρθρωσε νὰ ἐφελευσῇ τὸν θαυμασμὸν τῆς ὕψους αὐτοῦ.

Καὶ θὰ ἐξηκολούθει ἐπὶ πολλὸν λέγων τοιαῦτα, ἂν ὁ Μαυρίκιος δὲν ἤθελε τὸν διακόψει ἀποτόμως.

— Βλέπω ἀπὸ τὸ ἐπισκεπτήριόν σας, κύριε, ὅτι ἀνήκετε εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρίαν τῆς Χ... Βεβαίως ἔνεκα τῆς ιδιότητός σας ταύτης, ὁ σκοπὸς τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκομεν σας ἐνδιαφέρει ἰδιαζόντως.

— Δὲν ἀπατάσθε διόλου, καὶ θὰ ἦτο μεγάλη τιμὴ δι' ἐμὲ νὰ ἐπισκεφθῶ τὰς ἐργασίας σας, καίτοι, νὰ σας εἶπω τὴν ἀλήθειαν, κύριοι, καὶ ὁμιλῶν ὑπὸ καθαρῶς ἐπιστημονικὴν ἔποψιν, εἶμαι πεπεισμένος, βεβαϊότατος, ὅτι δὲν καταλήξατε εἰς οὐδὲν ἀποτέλεσμα!...

Καὶ ὁ προφέσσου Χάσελφρατζ στρέφων τὰς στιλπνάς διόπτρας του ἐκ περιτροπῆς πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν παρεστώτων ἐδείκνυε τὴν πλατεῖαν μορφήν του φωτιζομένην ὑπὸ μειδιάματος ἀποπνεόντος χαράν, ὡς νὰ εἶχεν ἐκφέρει τὴν μάλλον εὐχάριστον διὰ τοὺς ξενίζοντας αὐτὸν ιδέαν.

— Ἐπὶ τίνων βάσεων στηρίζεται ἡ γνώμη σας αὕτη, κύριε; ἠρώτησεν ὁ Μαυρίκιος. Ἄν εὐρισκόμεθα ἐδῶ ἐπὶ τῆς θέσεως, ἐφ' ἧς ἔκειντο τὰ Ἐκβάτανα...

— Ἀκριβῶς!... τοῦτο εἶνε τὸ ζήτημα! Πῶς θὰ μοῦ ἀποδείξετε ὅτι αὕτη εἶνε ἡ θέσις;

— Δὲν ἔχω, ἐννοεῖται, κύριε, καμμίαν ἀποδείξιν θετικὴν. Ἐχὼ ὅμως ἐνδείξεις, αἵτινες μοὶ φαίνονται ἀρετὰ σαφεῖς.

— Ποῖαι εἶνε αὐταί; ἠρώτησεν ὁ Γερμανὸς λαμβάνων ἥθος προσεκτικώτερον.

— Εὐρισκόμεθα ἐδῶ εἰς αὐτὴν τὴν πεδιάδα, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος δεικνύων διὰ τοῦ νεύματος τὸν κέρτις ἐκτεινόμενον χώρον, ἥτις, ὡς βλέπετε, εἶνε κατεσπαρμένη ἐκ σωρῶν. Τοὺς σωροὺς τούτους ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ τοὺς ἐξηγήσω δι' οὐδενὸς φυσικοῦ λόγου. Ὡς ἐκ τῆς γεωλογικῆς αὐτῆς κατασκευῆς ἡ πεδιάς αὕτη ἔπρεπε νὰ εἶνε ἐπίπεδος ὡς καθρέπτης, ἀντὶ τούτου ὅμως αὕτη ἐξογκοῦται εἰς διάφορα σημεῖα, σχηματίζοντα ἐκ τὸν τοῦλάχιστον μικροὺς λοφίσκους. Ἐξετάζων τὴν ὕλην, ἐξ ἧς εἶνε ἐσχηματισμένοι οἱ λοφίσκοι οὗτοι, βλέπω ὅτι συνίστανται ἐξ ἄμμου καὶ ἐκ φυτικῆς γῆς, ἀναμεμιγμένων μετὰ θραυσμάτων λίθων καὶ πλίνθων. Δι' ἕνα ἀρχαιολόγον οἱ σωροὶ οὗτοι λαλοῦσι μεγαλοφώνως καὶ λέγουσι: «Καλύπτομεν ἐρείπια, κτίρια ἀρχαῖα, ἔχνη ἀνακτόρων καὶ προτειγισμάτων, σκάφε μας, σχίσε μας, διάτρησέ μας καὶ θὰ τὰ εὔρῃς!»

— Ὡ, ὦ! εἶπεν ὁ Γερμανὸς τριβῶν τὰς χεῖρας ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ μακρᾶς συζητήσεως, εἶνε πολλὸν φιλόφρονες αὐτοὶ οἱ σωροὶ σας, κύριε, καὶ λέγουν ὅτι σεῖς τοὺς ἐπιβάλλετε νὰ λέγωσιν. Ἄλλ' ἂν ὅλοι οἱ λοφίσκοι ἐδέπαζον ἐρείπια, τὸ πρᾶγμα θὰ ἦτο τῇ ἀληθείᾳ πολὺ εὐκόλον!... Καὶ ποῖος θὰ ἠμπόδιζε τότε καὶ ἐμὲ ν' ἀρχίσω ἀνασκαφὰς εἰς ὅλους τοὺς λόφους τῆς πατρίδος

μου ἐπὶ παραδείγματι, μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι θὰ ἀνακαλύψω ναοὺς καὶ ἀνάκτορα ;

— Συγγνώμην, κύριε, ἔχω καὶ ἄλλο ἐπιχείρημα ὑπὲρ ἐμοῦ.

— Ποῖον; ἠρώτησε μετὰ ζωηρότητος ὁ ὀφθαλμίατρος.

— Τὴν παράδοσιν.

— Τὴν παράδοσιν! Καὶ πιστεύετε σεῖς, ὁ ἐπιστήμων, εἰς αὐτήν;

— Ναί, κύριε, πιστεύω καὶ μάλιστα πολὺ. Φρονῶ ὅτι, προκειμένου περὶ ἀρχαιολογίας, ἡ παράδοσις εἶνε ἐκ τῶν ἀσφαλεστάτων ὁδηγῶν, οὐς δύναται τις ν' ἀκολουθήσῃ. Ἄφου δὲ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐγένετο τόσος λόγος περὶ τῶν θυμασίων τῶν ἐμπεριεχομένων εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἐκβατάνων, ἀφού τὰ θυμασία ταῦτα ἐξηφανίσθησαν χωρὶς νὰ καταλίπωσιν οὐδὲν ἔχνος, ἀφού ἡ παράδοσις διατείνεται ὅτι ἡ ἀρχαία πόλις κατεῖχε μέρος τῆς πεδιάδος ταύτης παρὰ τὰς πύλας τῆς Χαμαδάν, ἐγὼ προσέρχομαι καὶ ἐπιλαμβάνομαι τοῦ ἔργου πλήρης πεποιθήσεως περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ἐργασιῶν μου.

Ὁ Γερμανὸς ἔσειε μετὰ δυσπιστίας τὴν ὀγκώδη κεφαλὴν του.

— Ἐν τούτοις, κύριε, παραδέχεσθε ὅτι τὰ ἀνάκτορα, οἱ ναοί, τὰ ἐπτὰ τείχη τὰ περιγραφόμενα ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἱστορικῶν, ὑπῆρχαν; ἠρώτησεν ὁ Μαυρίκιος.

— Τὸ παραδέχομαι.

— Ποῦ ἦσαν τὰ μνημεῖα ταῦτα καθ' ὑμᾶς; εἰς ποῖαν θέσιν;

— Ἐδῶ, κύριε, ἔστω δὲν τὸ θεωρῶ ἀδύνατον.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἀφού συμφωνοῦμεν ὅτι εὐρισκόμεθα κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῶν Ἐκβατάνων, μοὶ φαίνεται ὅτι αἱ ἀνασκαφαὶ εἶνε ἐπαρκῶς δικαιολογημέναι.

— Ἀλλὰ δὲν ἐγκρατεῖται εἰς τοῦτο τὸ ζήτημα.

Ἄν εὐρισκόμεθα ἐπὶ τῆς θέσεως ἐνθα ἔκειντο τὰ Ἐκβάτανα (ὁ σοφὸς ὀφθαλμίατρος ἐπρόφερον Ἐγκματάδανα) εὐρισκόμεθα εἰς χῶρον, ὅπουθεν ἐπέρασαν τόσοι κατακτηταί, ὅπου τόσοι λαοὶ διεδέχθησαν ἀλλήλους, ὥστε θὰ ἦτο πολὺ ἔκτακτον ἢ ὀλοτελῶς ἀδύνατον ν' ἀφέθῃ τίποτε πρὸς ἀνακάλυψιν!...

— Μὲ συγχωρεῖτε καὶ πάλιν, κύριε· εἶδετε εἰς καμμίαν ἱστορίαν, εἰς κανὲν χειρόγραφον τὴν ἐλαχίστην μνείαν περὶ ἀνασκαφῶν γενομένων ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν ἀρχαίων Ἐκβατάνων;

— Ὅχι, κύριε.

— Αἱ ἀνασκαφαὶ ἔχουσιν ἐν γένει ἀποτελέσματα λίαν ὀρατά, τὰ ὅποια ἐξ ἀνάγκης ἐφελκύνουσι τὴν προσοχὴν. Παρατηρήσατε τὰς τῶν Σούσων, τῶν Μυκηνῶν, τῆς Πομπηίας. Περιττὸν μοὶ φαίνεται νὰ ὑπενθυμίσω τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Τροίας εἰς ἓνα συμπατριώτην τοῦ Σλήμαν. Τούτου τεθέντος, πῶς ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἀνα-

σκαφῶν, αἵτινες εἰκάζεται ὅτι ἐγένοντο ἐδῶ, δὲν ἀπέμεινεν οὐδὲν ἔχνος, οὔτε ἀνευρίσκεται τι εἰς τὰ μνημεῖα τῆς Εὐρώπης, εἰς τὰς ἐγγυφίους ἐδῶ κατοικίας, οὔτε μνημονεύεται τίποτε εἰς τὰ συγγράμματα τῶν ἀπανταχοῦ σοφῶν;

— Πρέπει ὑμῶς νὰ ἐνοήσετε ὅτι ἐγὼ δὲν ὠμίλουν περὶ ἐπιστημονικῶν ἀνασκαφῶν...

— Ἄλλ' ἐν τούτοις ἐν ἀνάκτορον, εἰς ναὸς οἶος ὁ τοῦ Μίθρα, δὲν δύναται ν' ἀποκρυφθῇ λαθραίως, ὡς νὰ ἦτο τὸ παραμικρὸν ἀντικείμενον!... Ὅπωςδήποτε, κύριε, δύναμαι νὰ σὰς ἐρωτήσω ἂν ἔχετε ἄλλον τινὰ σπουδαιότερον λόγον πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης, τὴν ὁποίαν ἐξεφράσατε, ἢ εἶνε ἀπλῶς ἀτομικὸν αἰσθημα;

Ἐπεταὶ συνέχεια

X.

ΦΤΩΧΟΣ ΑΓΙΟΣ

Νηϊώτικὴ παράδοσις

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελίδα 33

Δ'.

Τὰς αἰγὰς του ὁ πτωχὸς αἰπόλος, τὰς ἀφῆσεν ὅπως εὐρέθησαν εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, οὐδὲ εἶχε καιρὸν νὰ τὰς ὁδηγήσῃ ὀπίσω εἰς τὴν μάνδραν καὶ νὰ τὰς ἀσφαλίσῃ. Βοσκὸν ἄλλον ν' ἀφήσῃ ἀναπληρωτὴν δὲν εἶχε τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ὁ ψυχογιὸς του δὲν εἶχε, ἐπιστρέψαι ἀκόμη ἀπὸ τὸ φρούριον. Τὸ παλῆόπαιδο θὰ ἦρε τὰς πύλας ἀνοικτάς καὶ θὰ τὸ ἔστρωσε μὲ φίλους εἰς κανὲν καπηλεῖον. Τίς οἶδεν ἂν δὲν ἐπόλησε τὸ ἥμισυ τῆς καρδιάρας, τῆς προωρισμένης διὰ τὸν κολλήγαν, ἀντὶ ἡμισείας δωδεκάδος ἰχθυδίων παστῶν;

Ὁ βοσκὸς ὀλίγα μόνον βήματα ἔτρεξεν ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ καὶ εἶτα ἐστράφη πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ ἐχώθη ἐν μέσῳ συστάδος θάμνων. Δὲν ἦτο μωρὸς αὐτὸς; νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Κάστρον διὰ τῆς μεγάλης ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν εἶχε δεῖξει ἀρτίως εἰς τοὺς κλέπτας. Ἐγνώριζε παμπόλλας πλαγίαις ὁδοῦς καὶ μονοπάτια γνωστὰ μόνον εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ἐπαγγέλματός του.

Ἐκεῖ μεταξὺ τῶν θάμνων ἤρχιζεν ἓνα μονοπάτι γνωστότατον αὐτῷ· χιλιᾶκις τὸ εἶχε διατρέξει. Διὰ τοῦ μονοπατίου τούτου θὰ προσελάμβανε τοὺς πειρατάς κατὰ χίλια τοῦλάχιστον βήματα. Εἶχε καιρὸν νὰ ὑπάγῃ, νὰ ἔλθῃ, κ' ἐκεῖνοι νὰ μὴν ἔχουν φθάσει ἀκόμη!

Ἦτο μονοπάτι καὶ ἦτο κρημνός. Ὁμοιάζε μὲ τὸν κρημνὸν καὶ μὲ τὸ μονοπάτι τοῦ δημῶδους ἄσματος. Ἄλλ' ἐγνώριζεν αὐτὸς ἀπὸ κρημνούς, καθὼς καὶ ἀπὸ μονοπάτια. Ἀπὸ τέτοια «δὲν ἴδρωνε τὸ μάτι του». Ἐπάτει τόσον ἐλαφρὰ εἰς τὴν γῆν, ὥστε δὲν ἄφηνε σχεδὸν ἔχνος. Εἰς τὸ ἐπίπεδον οἱ πόδες του ἔκοπτον ὡς τροχοί, εἰς τὸ κρημνῶδες προσεκολλῶντο ὡς ἀράγγαι. Οἱ καλῶς ἐσφιγμένοι περὶ τὰ σφύρα καὶ φοιδοει-